

Nikwatawsik Kiskinomakêwin Cîstayikêwin Osiscikêwin

Minawawin – Tapwêwin Masinahikan Onîkîkomawak osci

Cîstahokêwin mawac êkistapatâk kanatawêwîkamikohk. Cîstahokêwin wîcikêmakân êkipihtinikatêk êkwa êpaminahk êka tasipêtamakahk minîwaspinêwin êkwa akosôwina. Cîstahokêwin wîcikêmakân tasîpiniyan êkwa nakaskam natohk ahosiwina.

Tato askî kiskinomakekamikok, maskikî-iskwêwak asotamakêwak nikwatawsik êskotat awasis ohi cîstahikêwina, human papillomavirus (HPV), hepatitis B êkwa meningococcal ACYW ka-isinikatêki.

Kêkon kê-osci kê-ayat ohi cîstahikêwina nicawasimis?

Cîstahikêwina wîchikêmekân wîyowihk êka-tayayan ohi ahosiwina kîyow kawacîmakân. Ispaniwa cîstahikêwina mawac êmwês kicawasimis ahosiwino nokanihk, kistênitakwan cîstahikêwina êmwês ahosowin otitot.

Kîsin minaw awasis cîstahikêwin ispî ê-ociscipanih ta-cîstahot, kakino ohi cîstahikêwina mitoni ispaniwa êka takacistinâk ahosiwino (mitoni kêkac êspicak ispaniwa).

Moc tipayikatêwa ohi cîstahikêwina. Mona kêkon ahosiwina itakanaw ota cîstahikêwina, mona kakî-ayan kêkon minîwaspinêwin.

Kakino ôskatisak ta-kîcîstahocik êka ta-ayacik HPV, meningococcal ahosowin, êkwa hepatitis B. Cîstahikêwin mawac êkistêntakâk êka tahosit kicawasimis, mawac êkostatikawhi ohi ahosiwina êkwa mîna askaw siwanacîwêw.

Kêkon oma inisinino ahosiwin human papillomavirus (HPV)?

HPV minî ayayan kakî ayawawak mapâk-cîscîkomak êkwa mancasi-ahosiwin kistikonik, kikoyahk êkwa kapâk. Mona kêkon sapopascikatêw mancasi-ahosiwin osci êkwa kisci mitato-mitanaw Manitobans miskawawak êyacik HPV mancasi-ahosiwin tato-askî.

HPV oma ahosiwin asotemakan mekoc enocitot. Nantow ayinanêw inikohk anisiniwak tayawak HPV minîwaspinêwin opimatisiwinowak.

HPV cîstahikêwin wîcîwêw êka tayayan ohi kêkac mitatat HPV ahosiwina ka-ihakohi mîna apwêtikê ohi:

- kêkac-mitatat inikohk iskwêw opâmihiwin êkwa miciskihk mancasi-ahosiwina,
- nikwatasik inikohk mitisiwi-mancasi-ahosiwina,
- kêkac-mitatat inikohk cîscîkomak êkwa
- kotakîya mancasi-ahosiwina mistikonik, mikayâk êkwa mapâk.

Kêkon nêma meningococcal ahosiwin?

Meningococcal ahosiwin a-yayan mitoni kitahosin kêkac mitatat kayacik takî-siwanacîkâk êkwa mitatat isko nîso-mitanaw kapaspîthahk takî-nocîkak omamitonêncikanowaw, opêtamowinowaw nantaw takîwantawak ospitonowaw nantaw oskatowaw.

Oho osci papîtos êspanihk oma meningococcal ahosiwin. Oma ahosiwin sipwêyîmakân ê-ostototak, ê-nimot nantow ê-anoskê-awîwêw kêkwa kakî-samâtêtâk awîyak ê-ayat ômêno ahosowino. Poko-awîyak takî-ayaw ômêno ahosiwino maka apiscawasisak êmwês nîyanan ka-ispîcîsîcîk êkonihk mawac takîkascitinamok, anaskoc ôskatisak êkwa kitêyak.

Oma meningococcal conjugate quadrivalent (Men-C-ACYW) cîstahikêwin wîcîwêw êka tayayan oma ahosiwin ka-oscîmakâk A, C, Y êkwa W.

Kêkon oma hepatitis B ahosiwin?

Hepatitis B ahosiwin oma otitotik oskônaspînêwin. Kîspin minî kiyapic astêw kakî-ayan mancasi-ahosiwin êkwa oskônaspînêwin. Hepatitis B asiwipano macisisowinihk nantaw makâmitowinihk, kitawîwan kitapacistawina (tapiskoc kicistapîtêhon), nocîtowin, nantow miyow otasikiwanâ êsamiskakot (tapiskoc miho) asa awîyak ayat ômêno.

Miscêw awasisak moc mositawak nantaw nokano minî, patima oskon asih isiwanatâk. Ê-ôskatisit awîyak ayat ômêno hepatitis B, wînanow mawac takî-ayacik ômêno inikohk tapimatisicik.

Hepatitis B cîstahikêwin kiwîcikon êka tayayan hepatitis B. Mona kiwîcikon ôhi kotakîya hepatitis ahosiwina, tapiskoc hepatitis A nantaw C.

Tanisi cîstahikêwina kê-ohtinaman?

Maskikî-iskwêwak minîwêwak cîstahikêwina otê kicawasimis okiskinamakêkamikok. Kicawasimis takî-ayaw awasimê pâyak cîstahikêwina pâyakaw ayîtotê. Kîspin kicawasimis pataham pâyak nantaw

Nikwatawsik Kiskinomakêwin Cîstayikêwin Osiscikêwin

wasimê cîstahikêwin, nantaw akiskak kotak kêkonô yawihk, ayami minawawin otatoskêw.

Awena MOC kêkî-ayat ômeno hepatitis B nantaw Men-C-ACYW cîstahikêwin?

Ayami minawawin otatoskêw kîsin kicawasimis(ak):

- ayaw moskipanowin ispi kacistahot HPV hepatitis B nantaw Men-C-ACYW cîstahikêwin; nantaw
- moskipaniw cîstahikêwin osiscikêwina osci.

Poko awiyak kakisitewipanit eka tacistahot patima minawaci. Cîstahikêwin kiyapic takî-apatan kiyam ata êyahosiyan, tapiskoc ê-otakikomîyan.

Maciskakowina cîstahikêwina oscipaniki

Minawawin Kanata sitoskam cistahokewina kisin asiya kwayesk kikinopascikatewa ekwa minoskakewa. Nawac tacîstakawiyaw inikohk tayayan HPV, hepatitis B nantaw meningococcal ahosiwin. Moskipaniwina ispi êcistahokawiyaw kakîwisakêntên, kakîmihopanin nantaw kakîpakipanin ita kacîstahokawîyan.

Atiht awasisak kisitêwipaniwak, wînipawak, moc wîmîcisowak nantaw kisiwaskatêwak. Mona kisci moskipaniwina ohi êkwa pêyak nataw nîso kîsikaw kimoskipanin. Acetaminophen (tapiskoc Tylenol®) kakîminaw kîsin ê-kisitêwipanit nantaw ê-kahîtisit.

Acetylsalicylic acid-ASA (tapiskoc Aspirin®) MOWAC WÎHAC kakîminaw awasisak takîsiwanacistaw ôskwon êkwa ômamitonêncikan Reye's Syndrome isnikatêw.

Kisci-moskipaniwin nanakacistaniwan maka mona miscêtaw êkos kititin êcîstahokawîyan. Mona miscêtaw tapiskoc pinêsiwak tapaskatowsik. Kiskênitamowêhikana ohi, môskipanowin, sîscît êpakitâtamot, nantaw pakikô-tâskêpaniw êkwa pakihêpaniw. Kistapatan mitatat mîna niyanan tipahikanis tapêhoyan ispi êcîstahokawîyan. Kîsin ohi kiskênitamowêhikana kitayan ispi êsipwêtêyan kanatawewikamikohk osci, ayamihik 911 nantaw itôtê kisiwak êyastêk akosiwîkamihk sêmak tawapâmikawîyan.

Sapâpata ota CancerCare Manitoba cakastêpicikan takinopataman HPV êkwa hepatitis B

Sapâpata ota cakastêpicikan takinopataman meningococcal ahosiwin êkwa cîstahikêwina

Wîtamaw minawawin otatoskêw kîsin kimôskipanin.

Kimasinahikasowin êkota kikanawênitakosin

Kakino cîstahowêwina masinahikatêwa ota awîyak cîstahokêwin kanawênitakosôwin ota Manitoba cîstahokêwin masinahikanihk.

Oma masinahikan nîsokamakê:

- kinatawîwêw takiskênitahk taniwêha cîstahowêwina kîna nantaw kicawasimisak asih kakîyayêk,
- oma osiscikêwin cîstahokêwin masinahikana nantaw kiwîtamakon ê-ôciscipanik cîstahokêwin,
- kinatawîwêwak kanawapâtamak mahti kwayêsk ôhi cîstahokêwina ispanikih êka tahosiyan.

Awasimê kiskênitamowin tanisi kêkîsi-ayayan kîna cîstahikêwin masinayîkan, natona:

www.manitoba.ca/health/publichealth/cdc/div/records.html.

Kiminawawin kiskênitamowin masinahikan kwayêsk kanawênitamak kimasinahikana mîna kicawasimis(ak) ômasinakanîwawa. Kakî-ayan kiminawawin kimasinahikana mîna kicawasimis(ak) ômasinahikana akwayawihk astêwa êka tawapatâhik kinatawîwêwak. Awasimê kiskênitamowin, ôta natona:

www.manitoba.ca/health/publichealth/surveillance/phims.html.

Awasimê kiskênitamowin oma hepatitis B, HPV êkwa meningococcal ahosiwin, ayamita tapwêwina masinahikana, astêwa otê:

www.manitoba.ca/health/publichealth/cdc/div/vaccines.html.

Awasimê kiskênitamowin oma kiskinomakêkamikohk cîstahikêwin osiscikêwin êkwa tawapataman tapwêwina masinahikan kotak ayamowinihk isi:

www.manitoba.ca/health/publichealth/cdc/div/sip.html.

Awasimê kiskênitamowin oma hepatitis B êkwa HPV kotakîya mancosiwî-ahosiwina, natona CancerCare Manitoba isiscikewinihk:

cancercare.mb.ca/vaccines.

Ote mîna:

- ayami minawawin otatoskêw
- ayami Health Links – Info Santé ote Winnipeg 204-788-8200; nantaw kotakîh ota Manitoba 1-888-315-9257